PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

НАЙБІЛЬША ДРУКАРНЯ В ЕВРОПІ.

Тепер в Харкові існує до 20 ріжних видань — ґазет та журналів.

Тимчасом друкарні, що мусять друкувати ці видання, мають дуже погане устаткування і фактично не задовольняють вимог видань. Крім того, в звязку з недостатнім влаштуванням друкарень собівартість видань надто підвищується, ґазети виходять пізно, то-що.

В звязку з цим Ц.К. Політґрафпромисловости порушив питання про збудування в Харкові Центрального Будинку Друку, що його нова могутня друкарня задовольняла-би вимоги всіх ґазет та журналів.

Вища Рада Народнього Господарства дозволила приступити до збудування цього будинку.

Тепер вже розроблено всі ті вимоги, що їм має відповідати новий будинок.

Будинок вирішено збудувати на 3½ поверхи. В ньому, крім друкарні, та инших виробничих відділів, будуть міститися всі редакції. В першому поверсі будинку буде розташовано такі відділи: машиновий, стереотипний, брошурований, а також і експедиції.

В другому поверсі будуть наборна, кімнати для коректорів та верстальна. Поруч з наборною та верстальною для того, щоб можна було мати безпосередній звязок з ґазетою, що її набирається, міститимуться редакції та контори.

На третьому поверсі буде фотоцинкоґрафія, їдальня для друкарів на 300 осіб, спальня для чергових на 25 осіб, клуб на 350 осіб, медпункт, а також і "ванни-туші".

Весь будинок буде зроблено з залізо-бетону. Поверхи сполучатимуться ліфтами. Для кращого звязку поміж окремими відділами буде влаштовано пневматичну пошту.

Виробничу частину в Будинку Друку буде устатковано найновішими друкарськими машинами. В машиновому відділі працюватиме 6 великих ротаційних машин, що кожна з них матиме продуктивність в 40,000 великих екземплярів ґазет на годину, або 80,000 екземплярів ґазети меншого розміру. Буде встановлено новішу машину "Офсет", що має змогу друкувати ріжними фарбами і фактично є комбінацій літоґрафії з друкарнею.

Дві великі машини спеціяльно для ілюстрацій журналів забезпечують всі журнальні та ґазетні видання. Ця машина робитиме до 3-ох тисяч відбитків на годину.

30 лайнотайпів та 4 монотайпи відливатимуть за день 2,480,000 літер.

Фактично цей "Будинок Друку" — є кольосальне ґазетно-журнальне підприємство, найбільше не тільки в С.Р.С.Р., але й в Европі.

Щодня це підприємство випускатиме до 750 тисяч екземплярів ріжних видань.

"Будинок Друку" буде збудовано в районі Будинку Держ-промисловости і він коштуватиме зі всім устаткуванням 3,400,000 карбованців.

Протягом липня буде організовано конкурс на проєкт будинку і вже в серпні цього року передбачається приступити до будування. Остаточно "Будинок Друку" буде закінчено в майбутньому році.

В наслідок повної механізації ґазетно-журнального діла значно зменшиться собівартість друкарського виробництва і в цілому собівартість видань буде дешевша на 50% за теперішню. Це дасть змогу випустити масові робітниче-селянські ґазети, що коштуватимуть по 2—3 коп примірник.

НА ЗАГИБІЛЬ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА.

Польська преса оголошує інтерв'ю з міністром Морачевським на тему відбудови знищених війною господарств. Зі слів польського міністра довідуємося, що на території нинішньої Польщі — сім літ по закінченню останньої війни! — є ще десятки тисяч невідбудованих господарств! Звиж 35,000 родин живе ще до сьогодні в тимчасових землянках, у давних воєнних окопах, у вогких ямах та норах, наче яка остання звірина!! — З того велитенського числа родин, що живуть гірше від первісних людей, величезна часть, бо 43,000 родин, находиться по словам польського міністра на східних окраїнах Польщі, себто на західно-білоруських та західно-українських землях. На саму східну Галичину припадає 8,000 родин, на наші північні землі около 30,000! Коротко — на українських землях під Польщею до 40,000 українських селянських родин примушені нидіти й загибати в жахливих мешкальних умовах. — При тім міністр Морачевський жаліється, що польський уряд не може нараз відбудувати всіх знищених війною господарств, бо це коштувало-б яких 90 міліонів злотих. Від себе додамо, що цей уряд таки ніколи їх не відбудує з цієї простої причини, що це українські господарства. Аджеж той самий уряд видає рік-річно більше, як 90 міліонів злотих на грабіж української землі польським кольоністам та осадникам.

Ґазети доносять, що хоч Франція не брала участи в конференції роззброєння, то проте вона перша почала роззброюватися... Певну скількість найновішої системи тенків вона подарувала Польщі й Румунії.

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

КОНЦЕРТ ВІННІПЕҐСЬКОЇ МАНДОЛІНОВОЇ ОРХЕСТРИ.

Веланд, Онт.

Дня 4 липня загостила до Веланд, Онт., Дівоча Мандолінова Орхестра з Вінніпеґу. У вечері орхестра устроїла концерт в салі Українського Робітничого Дому.

Саля була заповнена так, що й стати вже не було де. До того-ж і горячий вечір був.

Куртина піднеслась, а всі присутні привітали орхестру бурею оплесків.

Як все затихло, вийшов тов. Смук і вкоротці привітав орхестру та пояснив присутнім значіння подорожі орхестри для робітничої кляси.

Концерт почався грою й співом "Дитячого Інтернаціоналу".

Я не буду описувати кожну точку з'окрема, скажу загально, що кожна точка була виконана дуже гарно. Оплески гриміли на кожнім виступі.

В половині програми промовляла т-ка Білінська. Палкими словами молода товаришка передала привіт українській організованій молоді Веланду від Ц.К. Секції Молоді й від вінніпеґського відділу С.М. ТУРФДім.

З великим зацікавленням всі присутні слухали промови молодої товаришки, яка пояснювала користь організації й завдання молоді.

Ті слова глибоко врізались в душу кожного батька й матері, які бажають, що-б і їхні діти дістали таке робітниче виховання.

Дальше промовляв тов. Кобзей. Він говорив про великі культурні здобутки ТУРФДім і взивав робітників й робітниць ставати членами цієї організації.

Після промов наступила друга частина програми. Орхестра лише скінчила грати "Вечерниці", а на сцену виходить молода т-ка М. Горпинюк із китицею квітів у руках і каже: "Дорогі Товаришки! Прийміть від нас, організованих дітей, слово товариської подяки, за Вашу щиру працю в організації. Будьте й на далі взірцевим гуртком, гідним наслідування. Слава організованим робітникам, що зуміли виховати таких дочок, як Ви, на потіху працюючим!"

Після щирих подяк концерт продовжався й незчулися присутні, як концерт закінчився. Всі сидять, здається ніхто ненаслухався доволі гри й співу орхестри і солістох, т-шок Палюк, Капусняк і Харчини. Виходить тов. і проголошує, що концерт скінчений, аж тоді почали розходитися домів. На пораду тов. Кобзея йдуть і мандолістки спати, бо рано скоро світ підуть оглянути текстільні фабрики в Веланд.

Рано в 9. год. в У. Р. Домі зійшлись і разом з місцевими товаришами пішли оглядати розсадник сухіт. "Empire Cotton Mill" і "Welland Cotton Mill". Так наші мандолістки не лише Ніагара Фалсом інтересуються, їм цікаво подивитися й пізнати обставини фабрик, де панує найбільший визиск таких підлітків, як вони.

Після оглядин обід. По обіді ідуть до Порт Колборн давати концерт.

Я небуду описувати, як там відбувся концерт, це широко описали анґлійські часописи, які, дуже прихильно висловились про цей концерт.

По концерті знову до Веланд на спільну вечерю, яку злагодив місцевий жінвідділ. В 2-ій годині ночи всі розходяться домів спати, бо рано в дорогу до Лондону, Онт.

Рано прийшли на стацію попращати наших мандолістох члени наших організацій. Обдарували їх чим могли, потяг рушив і ми вже не бачили цих змучених, але бадьорих дорогих облич.

Ех, товаришки, багато про Вас пишуть, але Ви заслугуєте на це. Вам належиться признання за Ваш труд. Прийміть-же від нас, організованих робітників у Веланд слово товариської подяки. Веселіть своїм милим співом і грою далі працюючі маси. Ми горді Вами, горді нашою організацією ТУРФДім, яка з'уміла виховати такий мистецький гурток, як Ви. Ви поїхали далі, а нам так, неначе чогось не стає.

Про концерт в Порт Колборн не пишу, а ось краще послухайте, що про цей концерт пише анґлійська ґазета "Welland Tribune and Telegraph" з 6. серпня.

UKRAINIAN GIRLS' UNUSUAL CONCERT.

High Class Musical Program Given Fine Reception in Rosary Hall.

Port Colborne was given an unusual but pleasing concert last night in Rosary hall, when a large crowd heard the Mandolin Orchestra of the Winnipeg Ukrainian girls. Every one of the 21 pieces on the program, as well as "The Volga Boatman", which was added to the list after being requested, was well played. The orchestra is composed of very talented musicians, under the direction of N. Hoculak. Mr. Hoculak had fifteen ladies on the orchestra and they played with a spirit and finish that is not evident in the average orchestra.

"Miss Catharine Paluk was the most outstanding artist on the program, her numbers, "O Sole Mio" ("Oh, My Sun",) accompanied by the orchestra, and "La Paloma" as a duet with Miss Chansyna, causing rounds of applause. She was recalled repeatedly as was Miss Annette Hnatiw, whose version of "Tropak", the Russian national dance, proved most popular. Another dance, the Ukrainian dance "Kateryna", as the closing number of part 1 of the program, and given by a group of the girls, proved another outstanding hit.

Pieces by the mandolin orchestra and choir also pleased the large crowd and the gypsy song "Nichenka" (Twilight) and "The Burning Fires" by these groups were outstanding features of the premier part. Miss M. Baraniuk proved an excellent accompanist, and her piano solo, "Chagrin Song", was very well received. As a humorous number, "Why Do You Tease Me?" by the Misses M. Chansyna and S. Kapusniak, was good.

Далі ґазета наводить цілу програму, що складалася з 21-ої точки і зазначує, що на закінчення програми на спеціяльне запрошення з публики орхестра відограла ще "Ей ухнем".

Закінчує ґазета рецензію такими словами:

The mandolin orchestra of the Winnipeg Ukrainian girls belongs to the Ukrainian Labor-Farmer Temple Association, which is an incorporated organization under the Dominion Goverments Act.

До цего, здається, не треба нічого додавати. Данило.

Делеґати й делеґатки окружних нарад ТУРФДім північного Онтеріо, що відбулися в Тіммінс, Онт. 1. і 2. липня 1927 року.

Вінніпеґська Дівоча Мандолінова Орхестра на пароплаві "Ківейтінґ" в дорозі з Форт Вил'ям до Салт Сте Мері, Онт.

ІМІҐРАНТ ПРО ХУЛІҐАНСТВО ПЕТЛЮРІВЦІВ.

Мус Джо, Саск.

Не називаю їх українськими "патріотами", бо вони не варті українського імени, а найкращим ім'ям для них буде хіба петлюрівські хулігани. Бо-ж навіть ніякий чесний патріот не зважиться ніколи на таке огидне діло, якого вони допустилися, прозиваючи чесну українську робітничу молодь "red dogs" за те, що вона несе чудові звуки рідної української пісні й музики по широких степах Канади, за те, що ту молодь з радістю витають українські фармері й робітники скрізь, де тільки цей діточий гурток загостить зі своїм щебетанням, щоб розвеселити зболілу душу українського чорнороба.

Годі собі прямо уявити більш ганебного й низького вчинку! Замісць злоститись на самих себе й червоніти зі встиду, що вони не здатні до ніякої культурно-освітньої праці, бо все роблять вони тільки для наживи й особистих користей, то вони в нікчемний спосіб кидають болотом на невинну українську робітничу дітвору, що стільки радости приносить українським чорноробам і стільки доброї слави для імени українського народу.

Але цим показали лише себе в очах не тільки українських робітників і фармерів, але й тих самих чужинців, які мали нагоду читати лайливі летючки петлюрівців, а опісля бути на концертах української робітничої дітвори. Вони — чужинці — бачили добре, хто робить гарну культурну роботу, а хто киринить і барається в болоті.

Але вже найкращою наукою буде ця підла патріотична робота для самих українських чорноробів, які ще досі давали себе обдурювати петлюрівсько-автокефальним дурманом. Будьмо певні, що вони вкінці кінців зрозуміють, що таке петлюрівщина, і розрахуються з нею як слід.

Іміґрант.

ПОДЯКА ГОЛОВНОМУ ЗАРЯДОВІ РОБ. ЗАП. ТОВАРИСТВА.

Правт Дистрікт, Ман.

Складаю щиру подяку Головному Зарядові Р.З.Т. за виплачення мені запомоги в сумі $90.00 за 8 тижнів і 4 дні моєї слабости в наслідок операції сліпої кишки. Дякую місцевим опікунам хорих, що відвідували мене, як я повернув зі шпиталю. Дякую теж опікунам хорих від Головного Заряду, що відвідали мене в шпиталі після моєї слабости.

Я дуже чуюся задоволений, що мав нагоду вступити в члени Р.З.Т. перед трома роками. Хай-же подумають ті товариші й товаришки, що ще не є членами Р.З.Т. Чи це-ж не користь? 12 доларів на рік не гроші, але вразі якоїсь слабости або калітства одержати на тиждень $10.50, то велика поміч! Хай живе і розвивається Р.З.Т.!

Ю. Черняк.

ДОЛЯ РОБІТНИКІВ.

Що дня стоять під офісом
Найкращії діти,
Щоб працю в майнах дістати —
Голод вспокоїти.

Не питають, що тут страшно,
Що може убити,
Вони ліз'ли-би і в пекло,
Щоб тільки робити.

Бо вже довший час в Канаді
Сидять без роботи,
В друге місце вже їхати
Не мають охоти.

Вони знають, що їх досить
По цілій Канаді,
Де-б іміґрант неприхав,
То "старі" не раді.

Бо ті "старі" вже продали
Панам свою силу,
Тепер сами дивуються,
Що сталось за диво.

Як ще були молодими,
Тоді їх любили,
Як гуляли за їх працю
Тай шампани пили.

А тепер вже постарілись,
Трохи не змагають,
Пани кажуть, що роботи
Для них вже не мають.

А з молодих вибирають,
Який найздоровший,
Щоби мали забезпеку
На час уже довший.

Щоби мали забезпеку
Тай за тану плату,
Щоб ще більше вони могли
Капітал збивати.

Оттак пани нині знають
Із нами робити,
І без бритви і без мила
Вміють нас голити.

Перш за все нас ті голили,
Що нас спроваджали,
А пізніше другим дали,
Щоби й ті нас ссали.

Бо ті пани разом спільно
Держаться за руки,
Разом спільно видумують
На нас ріжні штуки.

І доки-ж ми, товариші,
Будем так бідити?
Чи ще довго оце ярмо
Будемо носити?!

Чи може ми на тім світі
Найгірші облуди?
Що не можемо зажити
Так, як вільні люди.

Ні, думаю, що не правда!
Ми можем зажити,
Тай тішитись як вільні
Робітничі діти!

Тільки треба нам учитись —
Та разом єднатись,
В товариствах робітничих
Членами ставати.

А як ми вже усі разом
Будемо учитись,
То ми тоді навчимося
Що з тим всім робити.

Нас робітників, — багато
Є на цілім світі!
Ми зробили-б, що хотіли-б
Коби лиш уміли.

Крейтон Майн, Онт.

Іміґрант.

ПОШУКУЮ в дуже важній старокраєвій справі Стефана Моцока (Іванкового), Корнила Моцока Николаєвого і Левона Моцока, Левонового, всі три родом з села Кулівців, повіт Заставна, Буковина. Маю для них важне повідомлення, яке я, тепер рік, привіз з старого краю. Хто знав-би про них, або вони самі, прошу зголоситися на понищу адресу:

William Kwasnica,
Tuxford, Sask.

АПТОН СІНКЛЄР.

МЕНЕ ЗОВУТЬ ТЕСЛЕЮ.

Повість про друге пришестя.

(Переклав з анґлійського Евген Касяненко.)

(Продовження.)

— Така от наша молитва. А яка-ж відповідь? Її вже було дано знати: "Питайте, і вам дано буде; шукайте, і знайдете; стукайте, і відчинять вам. Бо-ж хто питає, той одержує, хто шукає — знаходить; хто стукає — тому відчиняють". Це старі слова, багатьома забуті. Що вони говорять? Вони говорять, що ми — діти нашого Батька, а не раби земних панів. Чи може людина обертати в раба свою власну дитину? І чи може людина бути справедливішою за свого Творця?

— Брати мої! Ви голодні і вбогі, а ваші діти плачуть без хліба. Чи я кажу вам годувати їх словами? Ні. Але життя людей робить їхня воля, і що нині існує в сталі і залізі, перше існувало в думці. Як що думка ваша буде підла й низька, — ваш світ буде місцем тортур; як що ваша думка чесна й щира, — ваш світ стане вільним!

— Був колись один пан, що мав багато землі. І побудував він на ній великі фабрики, і багато тисяч людей працювало на тих фабриках для нього. І нажив він сала з продукту їхньої праці, і серце його сповнилося пихи. Але трапилося так, що робітники його збунтувалися. Тоді він найняв инших людей, вони постріляли частину робітників, і так решта їх вернулася до роботи. І часто казав хазяїн: "Світ — мій; ніщо не може противитись мені!" Але з'явився одного дня серед робітників такий робітник, що засміявся на це. І сміх його розрісся до того, що почали сміятися всі тисячі. Вони казали: "Нам смішно з думки, що ми маємо працювати, а ти — брати плоди праці нашої". Він наказав свому війську стріляти на робітників, але його військо так само зареготалося, і він нічим не міг боротися з реготом такої безлічи люду. То й він теж розсміявся і сказав: "Так покладім-же край цьому безглуздому станові річей!"

— Чи знайдеться серед вас хоч один, що міг-би сказати: "я заслужив бути вільним". Він урятує світ. І я кажу вам: готуйте вже серця свої для братерства. Бо-ж час наближається, і сором буде, коли люде не заслужать своєї долі. Людина може служити своїм тілом, і все-ж бути вільною: хто-ж — раб і в серці своїм, той обожнює символи рабовласництва і прагне плодів його.

— А які вони, ті плоди рабовласництва? Це гордощі й пиха, роскіш і роспуста, блиск влади. А чи є хто серед вас, що міг-би сказати собі: "Ці чуття не закорінилися в моїм серці?" Це великий був би чоловік, і визволення світу стало-б ділом його волі.

XXXV.

Промовець спинився й обернувся до тих, що сиділи за столом президії.

— Ви — представники організованої Праці, — сказав він. — Я не знаю вашої організації і тому питаю вас: для чого ви об'єдналися? Невже для того, щоб іти слідом за своїми хазяїнами та в'язати й собі людей так само, як вони пов'язали вас?

Промовець змовк, чекаючи на відповідь. Голова, до кого звернуто було це питання, скрикнув:

— Ні!

Инші теж скрикнули "ні!", і всі збори з запалом підхопили цей вигук. Тесля знову повернувся до них.

— Ото-ж я кажу вам: розбийте в серцях ваших, і в серцях товаришів ваших, обожнення тих підлих річей, що принесло світові панство. Коли якийсь чоловік збирає всяку їжу, тоді як инші мруть від голоду, то хіба це не зло? Коли якась жінка оздоблює себе ріжними уборами до незручности для себе, то хіба це не божевілля? І раз це — божевілля, то як можете захоплюватися цим ви, кому воно несе голод і одчай?

— Переді мною сидять молоді жінки з робітничої кляси. Скажіть самі собі: я зриваю зі своїх пучок персні, що зроблені з крови й сліз моїх братів-людей; я змию фарби зі свого обличчя, волосся й лона, я скину йолопські пера й бинди. Я зважуюсь бути тим, чим я є. Я зважуюсь говорити правду в світі брехні. Я зважуюсь чесно поводитися з чоловіками і жінками.

— Переді мною сидять молоді чоловіки з робітничої кляси. Кажу вам: любіть чесних жінок. Не майте діла з повіями, чи тими, що поводяться як повії. Не захоплюйтесь ні ледачими жінками з панської кляси, ні тими, що малпують їх і тим звеличують їх. Не захоплюйтеся млявими руками й ногами та надутими губами, цими ознаками гордощей і пихи та вашого власного поневолення.

— Дерево пізнається з плодів, які воно дає. Так само й пани пізнаються з того життя, що дають вони слугам своїм. Вони пізнаються зі злиднів і безробіття, з пошестей і голоду, з воєн і з вирізування народу. Хай же справедливий вирок буде вимовлено над ними!

— Я чув приказку: "кожен за себе і чорт забери всіх инших!" А я кажу вам: "кожен за всіх і всі инші за кожного". Кажу вам: "коли яка людина не хоче працювати — хай голодує. Коли вона не працює — вважайте її за злочинця". Бо-ж коли хто ледарствує, то це значить, що когось иншого пограбовано; і коли хто вихваляється своїм багацтвом, то це значить, що він напхав собі черево м'ясом братів своїх. Справді: хто живе в роскошах, коли инші мруть з голоду, той має на собі кріваву вину; хто зневажає своїх братів-людей, той чинить гріх, що його ніколи не спокутує. Хто живе ради власної слави своєї, той — вовк, і пімста досягне його. Хто-ж любить справедливість і милосердя, і працює для них, — той живе в лоні Батька мого.

— Не думайте, що я приніс вам спокій з зручності життя: я приніс цьому світові боротьбу й руїну. Бо-ж час мучеництва наближається, і тільки від одного Батька свого зможете ви дістати сил, щоб перетерпіти ваші тортури. Ви голодні але будете ще мерти з голоду; вас замкнено по фабриках і шахтах, але вас замурують іще й у льохи по в'язницях; вас б'ють бичами, але битимуть ще й дрюками, ваше тіло рватимуть кулями, вашу шкіру палитимуть огнем, ваші легені труїтимуть смертельними газами. Такою є влада світу цього! Але я кажу вам: противтеся в серцях ваших і ніщо не зможе перемогти вас, бо в серцях людей лежить і минувшина й будуччина, а нема дужої сили, як любов.

(Далі буде.)

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпеґу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фармерської молоді.

Журнал цікавий і корисний так для дітей як і для старшої молоді. В кожному числі багато ілюстрацій.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати!

На цілий рік передплата виносить тільки 50 центів.

Поодиноке число 5 ц.

Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD
Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.